

in Palestina gesproken werd, — het Palestijnsch-Arameesch — het meest aan deze taal aanverwant.

4. In Handel. 2 : 11 wordt de taal — *γλώττα* — der Galileërs en der Judeërs van elkaar onderscheiden. Wel is waar staat het woord hier klaarblijkelijk in ruimeren zin, — in de verzen 6 en 8 wisselt daarmede af het woord *διάλεκτος*, — nochtans is een verschil van tongval stellig aangeduid. Nog nader wordt, hetgeen hier als onderscheid der taal van twee Palestijnsche gewesten bedoeld wordt, door het woord *λαλιά* bepaald in Matth. 25 : 73; Marc. 14 : 70. Petrus, de Galileër, kon zijne afkomst uit Galilea voor de dienstmaagden en de overigen, die in het hof van het hooge priesterlijk paleis stonden, niet verloochenen; zijne *λαλιά* maakte hem als Galileër kenbaar. De vele Samaritanen, die om des Woords wil (*διὰ τὸν λόγον*) van onzen Heere Jesus waren geloovig geworden, zeggen tot de Samaritaansche vrouw, die hun het eerst van den Heere bericht had, Joh. 4 : 42: „Wij gelooven nu niet meer om uws zeggens wil, *διὰ τὴν σὴν λαλίαν*; want wij zelven hebben gehoord, en weten, dat deze is waarlijk de Christus, de Zaligmaker der wereld. Joh. 8 : 43 zegt de Heere tot de Joden: „Waarom kent gij Mijne spraak (*τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν*) niet? Het is, omdat gij Mij n Woord (*τὸν λόγον τὸν ἐμὸν*) niet kunt hooren.“ *Λαλιά* wordt duidelijk van *λόγος* onderscheiden. De *λαλιά* is ook de wijze van zich uit te drukken, inzonderheid ook van de woorden uit te spreken. De *λαλιά* verraaft het vaderland.

Wij hebben bij de Arameesche woorden van het Nieuwe Testament op meer dan eene plaats eigenaardigheden in de vorming, ook in de beteekenis van woorden kunnen opmerken, die niet uit de Palestijnsch-Arameesche taal over het algemeen konden verklaard worden, maar wel uit een gewestelijken tongval.

De Talmud staaft dit gevoelen ten volste.

Reeds Buxtorfius Pater en Lighfoot hebben verscheidene plaatsen bijgebracht uit de Talmudische litteratuur, om den Galileeschen tongval van den apostel Petrus toe te lichten.

„Aan de kinderen van Judea, welke nauwgezet waren aangaande hunne spraak, is de wet bevestigd geworden,